

شش سؤال از سازمان تأمین اجتماعی

یک مأموریت در دوره‌های مختلف عهده‌دار این مسؤلیت بوده‌اند.

بدیهی است تحقق مأموریت سازمان‌های متولی تأمین اجتماعی نیازمند وجود منابع مطمئن و مداوم مالی است که در اغلب موارد، این منابع در دو قالب مشارکتی (توسط خود افراد در دوران فعالیت) و حمایتی (کمک‌های دولتی) تأمین می‌شوند.

در کشور ما «سازمان تأمین اجتماعی» عهده‌دار این مسؤلیت خطیر است و بخش عمده‌ی منابع مالی این سازمان در قالب مشارکت و از محل وجوهی تأمین می‌شود که به عنوان سهم بیمه‌ای از سوی کارفرمایان بخش خصوصی و کارگران شاغل به حساب سازمان تأمین اجتماعی واریز می‌گردد. بنابراین متولیان محترم سازمان تأمین اجتماعی باید به این نکته توجه داشته باشند که اعمال فشارهای غیرمنطقی به کارفرمایان و تحمیل هزینه‌های

در عصر حاضر وجود یک نظام منسجم رفاه و تأمین اجتماعی از جمله مهم‌ترین و تأثیرگذارترین عوامل بر ثبات جوامع و متضمن کاهش ناهنجاری‌ها و بزه‌های اجتماعی است. از این رو می‌توان تأمین اجتماعی را یکی از پایه‌های اصلی امنیت ملی کشورها و فراهم‌کننده‌ی بستر رشد و توسعه‌ی همه‌جانبه قلمداد نمود. بنابراین به صراحت می‌توان گفت که تلاش در جهت ایجاد و حفظ نهادهایی که مأموریت آنها تضمین امنیت مالی و رفاهی و حفظ شأن‌آحاد جامعه پس از بازنشستگی و یا در صورت از کارافتادگی موقت و دایمی است از وظایف اصولی و اولیه‌ی دولت‌ها و حکومت‌ها به شمار می‌رود. براساس شواهد و قرائن تاریخی، سابقه‌ی نظام تأمین اجتماعی در ایران به هزاران سال پیش و زمان حکومت کوروش کبیر بر این سرزمین بازمی‌گردد و در عصر معاصر نیز نهادهایی اگرچه با نام‌های گوناگون ولی همگی با

در برگیرنده‌ی تمامی افراد شاغل در پروژه است، دیگر چه نیازی به دریافت حق بیمه‌ی اضافی بر مبنای ۷/۷ یا ۱۶/۶۷ درصد است؟

۲- سازمان تأمین اجتماعی به ازای این اضافه دریافت، چه خدمات فوق‌العاده‌ای را ارائه می‌کند؟

۳- در چند درصد پروژه‌های خدمات مهندسی و مشاوره ممکن است لیست بیمه‌ی افراد شاغل در پروژه دارای مبلغی بیش از ۱۶/۶۷ درصد مبلغ قرارداد گردد؟ (با یک حساب سرانگشتی به نظر نمی‌رسد که در اکثر قراردادها چنین اتفاقی رخ دهد و در نتیجه مبلغ اخذ شده بر مبنای قرارداد بسیار بیشتر از مبلغ لیست مربوطه است.)

۴- چرا در صورتی که مبلغ لیست بیمه بیش از بیمه‌ی تعیین شده برای قرارداد است لیست بیمه مبنای قرار می‌گیرد و دیگر درصد قرارداد ملاک نیست؟

۵- به نظر می‌رسد در تدوین این آیین‌نامه و بسیاری از دیگر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تأمین اجتماعی، پروژه‌های ساختمان‌سازی و نظایر آن که در آنها از کارگران ساده (بدون تخصص) و روزمزد به صورت مقطعی استفاده می‌شود و ممکن است پیمانکار از زیر مسؤلیت بیمه‌ی آنها شانه خالی کند در نظر گرفته می‌شوند (که البته وجود لفظ «مصلح» در متن آیین‌نامه نیز مؤید همین موضوع است). آیا چنین رویکردی در مورد پروژه‌های خدماتی و مشاوره‌ی تخصصی که نیاز به نیروهای مجرب و آموزش دیده دارند می‌تواند درست باشد؟

۶- از همه مهم‌تر این که در بند «ج» ماده‌ی ۱۱ قانون «رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی» که چندی پیش از سوی رییس جمهور محترم برای اجرا به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری ابلاغ گردید به صراحت بر لغو آیین‌نامه‌ی «درصد بیمه‌ی قراردادهای پیمانکاری و مهندسی مشاور» تأکید شده و آمده است: «وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه‌ی تأمین اجتماعی پیمانکاران طرح‌های عمرانی و غیرعمرانی بدون مصالح و یا با مصالح را صرفاً بر مبنای لیست ارائه شده توسط پیمانکار دریافت نماید.» آیا سازمان تأمین اجتماعی در این مورد خود را ملزم به اجرای قوانین کشور نمی‌داند؟

بی‌مورد به ایشان به بهانه‌های مختلف حتی با نیت حفظ حقوق کارگر، به تضعیف نگاه‌های اقتصادی، از دست رفتن فرصت‌های شغلی و در نتیجه افزایش بیکاری منجر خواهد شد. و بیکاری برای این سازمان یعنی تضعیف اصلی‌ترین منبع درآمد از یک سو و افزایش هزینه‌ها از سوی دیگر.

اما با کمال تعجب در موارد متعدد مشاهده می‌شود که نبود نگاه فراگیر و ملی در این سازمان و توجه به منافع مقطعی و بخشی، منجر به بروز رفتارها و صدور بخش‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی از سوی این سازمان شده که صاحبان کسب و کار و فعالان اقتصادی را با مشکلات بسیاری مواجه ساخته است. از جمله‌ی این موارد می‌توان به آیین‌نامه‌ی «درصد حق بیمه‌ی قراردادهای پیمانکاری و مهندسی مشاور» اشاره نمود. در این آیین‌نامه آمده است که پیمانکاران قراردادهایی که موضوع آنها ارائه‌ی انواع خدمات است و نیازی به مصالح ندارند و همچنین قراردادهایی که در اجرای آنها تأمین تمامی مصالح مصرفی به عهده‌ی کارفرما می‌باشد موظفند مبلغ معادل ۱۶/۶۷ درصد بهای کل پیمان و در صورتی که تأمین مصالح به عهده‌ی پیمانکار باشد ۷/۶ درصد بهای کل پیمان را به عنوان حق بیمه‌ی کارکنان شاغل در قراردادها به حساب سازمان تأمین اجتماعی واریز نمایند.

در تبصره‌ی این آیین‌نامه آمده است «در صورتی که حق بیمه طبق لیست‌های ارسالی پیمانکار در دوره‌ی اجرای عملیات پیمان بیش از حق بیمه به مأخذ تعیین شده در تصویب نامه باشد، لیست‌های ارسالی پیمانکار مبنای مطالبه و وصول حق بیمه قرار می‌گیرد و در غیر این صورت مبلغ حق بیمه‌ی پرداخت شده براساس لیست‌ها از مبلغ ۱۶/۶۷ درصد کسر و مابقی باید به حساب سازمان تأمین اجتماعی واریز گردد.»

طبق این آیین‌نامه کارفرما نیز متعهد شده است که آخرین پرداخت پیمان را به ارائه‌ی مفصلاً حساب بیمه از سوی پیمانکار منوط نماید.

در این عبارات و سطرها ابهامات و سؤالات بسیاری وجود دارد از جمله این که:

۱- مگر سازمان تأمین اجتماعی وظیفه‌ای بیش از پیگیری و حصول اطمینان از بیمه بودن کارکنان شاغل در یک پروژه دارد؟ می‌دانیم که این کار می‌تواند از طریق بررسی لیست‌های بیمه‌ی پیمانکار انجام شود. در این صورت وقتی لیست‌های بیمه